

ВРЕМЕ АРХИТЕКТУРЕ

архитектура и урбанизам у ваљеву 2010-2019

И з д а в а ч

Друштво архитеката Ваљева (ДАВ)

Бирчанинова 128б, Ваљево

e-mail: darhvaljevo@gmail.com

Г л а в н и и о д г о в о р н и у р е д н и к

Милан Максимовић

Р е д а к ц и ј а

Андријана Максимовић, Анђелка Мандић-Милутиновић,
Јелена Марковић, Саша Миловановић и Љубинко Ранковић

Р е ц е н з е н т и

Горан Војводић и Божидар Манић

П р е л о м и д и з а ј н

Катарина Николић

К о р е к т у р а

Зорица Перовић

К о н ц е п т д и з а ј н а

re:ACT – Гроздана Шишовић и Дејан Милановић

Т и р а ж

1000 примерака

ISBN 978-86-904863-2-8

COBISS.SR-ID 28194057

Књига је објављена уз подршку града Ваљева на основу Конкурса за финансирање или суфинансирање пројеката у култури за 2019. и 2020. годину у бруто износу од по 130.000 динара за обе године и уз подршку Универзитета у Београду - Архитектонског факултета у бруто износу од 88.000 динара према Уговору о заједничком издавању публикације. Издавање публикације финансијски је помогло и ГП „Keј” из Ваљева у поводу обележавања 30 година постојања фирме.

ВРЕМЕ АРХИТЕКТУРЕ

ДРУШТВО АРХИТЕКАТА ВАЉЕВА

САДРЖАЈ

Текстови и прегледи

Милан Максимовић	
БРЕМЕ ЗА НАШЕ ВРЕМЕ <i>Реч уредника.</i>	
	6
Игор Марић	
КА НОВОМ УРБАНИЗМУ ВАЉЕВА <i>Критички осврт на питања урбаног развоја града.</i>	
	8
Љубинко Ранковић	
ВИЗИЈЕ ЗЕЛЕНОГ ВАЉЕВА <i>Град у прошлости, природа у граду – преглед размишљања о озелењавању града.</i>	
	12
Владимир Кривошејев	
ПРОСТОР СЕЋАЊА <i>Трагом једне заборављене идеје у потрази за идентите- том града.</i>	
	26
Горан В. Анђелковић	
ВАЉЕВСКА ДВОЈНА ПОЕТИКА <i>Анекс Ваљевске банке (1986- 1988), арх. Предраг и Нада Ђукић.</i>	
	40

Душко Кузовић	
АРХИТЕКТУРА СЕЛА КОЛУБАРЕ И ПОДГОРИНЕ <i>Приказ књиге Живојина Крста- новића, Развој села и сеоске ар- хитектуре Колубаре и Подго- рине у XIX и почетком XX века.</i>	
	58
Владета Симоновић	
ОД ВЕЛИКИХ ЖЕЉА ДО СТВАРНОСТИ <i>Писмо из Америке: личне бе- лешке и сећања на време плод- ног пројектантског ствара- лаштва у Ваљеву.</i>	
	68
Миленија Марушић	
СТОРИЈА О ВАЉЕВСКОЈ БИБЛИОТЕЦИ <i>Лична прича о 25 година акције за нову ваљевску библиотеку и питању њене локације.</i>	
	94
Анђелка Мандић-Милутиновић	
ЗА БОЉИ ГРАД <i>Преглед личних иницијатива за унапређење градских садржаја и простора града Ваљева.</i>	
	106
Милан Максимовић	
БЕОГРАДСКИ СТАН НА ЊУЈОРШКОЈ УЛИЦИ <i>Ин мемориам проф. Дарко Марушић, 1940-2017.</i>	
	112
Љиљана Љиљак	
ВАЉЕВСКИ ШЕТАЧ <i>Ин мемориам Љиљана Љиљак (1949-2015), избор из колумне „Ваљевски шетач“ писане за „Ревују Колубара“ од 1995-2014.</i>	
	114

Гроздана Шишовић
ВРЕМЕ СТАНОВАЊА <i>Нова стамбена архитектура у Ваљевоу – архитектура у „борби за ваздух“.</i>
128

Катарина Николић
ТИПОЛОГИЈА СТАНОВАЊА <i>Преглед и типолошка анализа стамбених објеката у Ваљевоу од 2010-2019. године.</i>
138

АРХИТЕКТКИ О СТАНОВАЊУ <i>Округли сто на тему становања у Ваљевоу.</i>
150

Ивана Кандић
ЖИВАХНИ И ДОБРИ КОМШИЈА <i>Школа језика и хостел у Улици Милована Глишића, архитектонског студија Re:act архитектата Гроздана Шишовић и Дејана Милановића.</i>
178

Драгана Ковачевић
САВРЕМЕНИ ИСКОРАК ТРАДИЦИЈЕ <i>Викенд кућа на Дивчибарама, у селу Тометино Поље на обронцима Маљена, архитектонског студија Егзе (.exe studio) архитектата Андреје Митровића и Тијане Митровић.</i>
190

Милан Максимовић
ВРТИЋ ИЗАЗОВА <i>Дечија установа „Видра“ у насељу Градци, архитектата Ивана Обрадовића и Милорада Обрадовића рађеног у бироу „Модул“ из Ваљева.</i>
202

Мирослава Петровић Балубџић
ДИВЧИБАРСКИ ДИВЧИБАР <i>Управна зграда скијалишта и кафе ресторан „Дивчибар“ ски стазе „Црни врх“ на Дивчибарама, архитектата Милана Јакића и Андријане Максимовић из бироа ГПД „Kej“ из Ваљева.</i>
212

Ана Крсмановић
НЕ)ВИДЉИВИ ПАРТЕРИ ГРАДА <i>Приказ одабраних партерних уређења јавних простора у Ваљевоу изведених у периоду од 2010-2019. године.</i>
224

Марија Ђоковић
ИГРА ДЕТАЉА <i>Разгледнице ваљевских ентеријера - избор реализација унутрашње архитектуре.</i>
234

Милан Максимовић
АРХИТЕКТУРА ПРИОБАЉА <i>Студентски пројекти рађени на Архитектонском факултету у Београду.</i>
248

КА ЕКОЛОШКОЈ ОДРЖИВОСТИ <i>Наставник: проф. др Александар Крстић-Фурунџић, асистент: Александра Угриновић.</i>
250

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА <i>Наставник: доц. др Милан Максимовић, асистент: Никола Милановић.</i>
256

ИЗЛАЗАК ГРАДА НА РЕКУ <i>Наставник: в. проф. др Александар Виденовић, научни сарадник: др Милош Аранђеловић.</i>
262

СИЛОСИ ВАЉЕВСКЕ ПЕКАРЕ <i>Наставник: доц. др Дејан Васовић, асистент: Дарко Павићевић.</i>
268

МИОНИЧКИ ХИБРИДИ <i>Наставник: в. проф. др Будимир Судимац, асистент: Александра Угриновић.</i>
276

ИНДЕКС <i>Индекс илустрација и важнијих података о приказаним објектима из свих текстова објављених у публикацији.</i>
282

КА ЕКОЛОШКОЈ ОДРЖИВОСТИ

Наставник: проф. др Александра Крстић-Фурунџић, асистент: Александра Угриновић.

Тема пројектног задатка: Енергетски и еколошки одржив пословно-комерцијални објекат.

Локација: нови градски трг на Колубари.

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА

Наставник: доц. др Милан Максимовић, доцент: асистент: Никола Милановић.

Тема пројектног задатка: Градска библиотека у Ваљеву.

Локација: нови градски трг и парк на Колубари.

ИЗЛАЗАК ГРАДА НА РЕКУ

Наставник: в. проф. др Александар Виденовић, научни сарадник: др Милош Аранђеловић.

Тема пројектног задатка: Преко реке.

Локација: Кнез Милошева улица и обала Колубаре.

СИЛОСИ ВАЉЕВСКЕ ПЕКАРЕ

Наставник: доц. др Дејан Васовић, асистент: Дарко Павићевић.

Тема пројектног задатка: Пројектовање и прорачун конструкције вишеспратног армиранобетонског скелетног објекта.

Локација: приобаље Колубаре у зони силоса на Јадру.

МИОНИЧКИ ХИБРИДИ

Наставник: проф. др Будимир Судимац, асистент: Александра Угриновић.

Тема: Хибридни објекти.

Локација: Мионица и долина Рибнице.

Милан Максимовић

АРХИТЕКТУРА ПРИОБАЉА

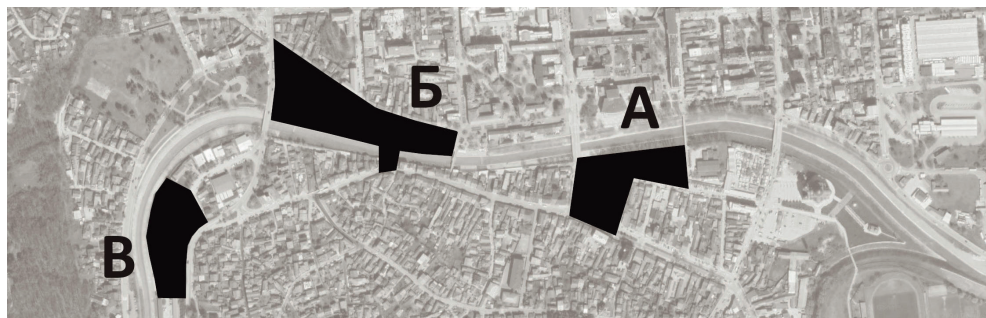
Студентски пројекти рађени на курсевима М01 и М02 Мастер академских студија архитектуре на Архитектонском факултету Универзитета у Београду.

У ширем контексту наставе на Мастер академским студијама архитектуре Архитектонског факултета Универзитета у Београду, у првој години студија у оквиру студијских целина студенти се у сваком семестру баве различитим проблемским темама под руководством наставника, односно руководиоца студија.

Током школске 2018/19 и 2019/20 године, у четири пројектантска студија рађени су пројекти на основу наставних курикулума који су свој тематски оквир и програмски задатак везали за локације у Ваљеву и Мионици, а под руководством проф. др Александре Крстић Фурунџић, в. проф. др Александра Виденовића, в. проф. др Будимира Судимца, доц. др Дејана Васовића и доц. др Милана Максимовића.

У сваком од ових студија, сагледаване су различите концептуализације архитектуре као просторне одреднице која дефинише друштвени живот и развој физичке структуре града, истовремено се фокусирајући на појединачне изабране тематске аспекте у зависности од усмерења, односно модула наставе (архитектура, архитектонске технологије и архитектонско конструктство).

Стицајем околности, све изабране локације за рад студената биле су везане за приобаље Колубаре у Ваљеву и Рибнице у Мионици, што је створило нову димензију у сагледавању целине студентских радова и одредило обједињавајућу, овде приређену тему. За ову прилику, презентација радова који су рађени на локацијама у Ваљеву, подељена је по зонама приобаља реке Колубаре и радови су престављени по различитим просторним целинама: целина А – локација будућег новог градског трга са парковском површином на десној обали Колубаре, целина Б – приобаље Колубаре уз Улицу кнеза Милоша са могућношћу нове пасареле и везе са Тешњарем и целина В – зона силоса уз Колубару на Јадру. Према овим целинама презентовани су студентски радови.

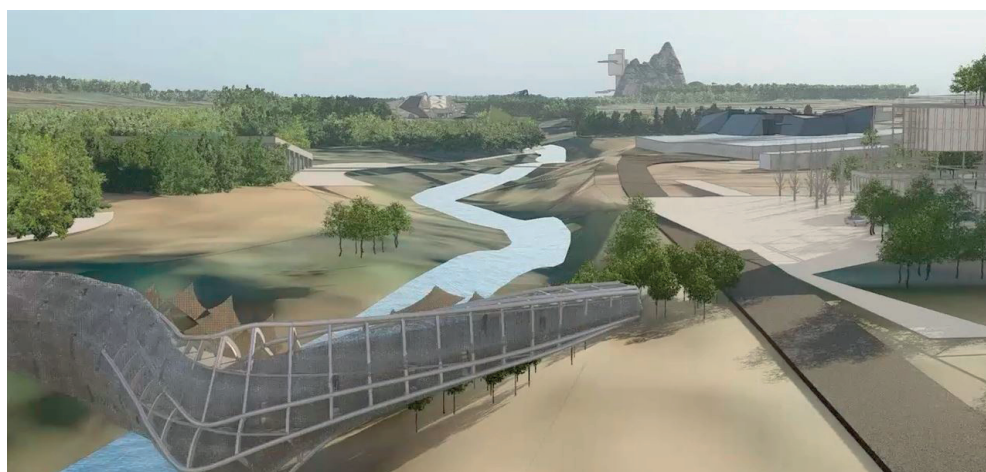

Позиција просторних целна - локације студијских програма у приобаљу Колубаре у Ваљеву.

На другој страни, у студију в. проф. др Будимира Судимца, током школске 2019/20. године, студенти су на више независних локација дуж приобаља реке Рибнице у Мионици истраживали начин пројектовања хибридних објеката јавне намене уз коришћење основних начела и принципа енергетске ефикасности.

Сведоци смо да у савременим друштвеним околностима у нашој средини развој градова све више препуштен парцијалним интересима приватног капитала. Понекад и на неконтролисан начин сагледава се притисак економског момента који испуњава и преобликује некадашње вредности градског простора у циљу остваривања „исплативијих“ концепата грађења. Са друге стране, јавна сфера градског простора трпи вишеструке проблеме у свом развоју и одржавању, чиме се јавља критичко преиспитивање и трагање за новим начинима њихове артикулације.

У свом раду на факултету студенти су, ослобођени услова „кризне стварности“, слободно преиспитивали различите потенцијале архитектонског обликовања. Кроз баланс различитих сфера друштвеног интереса и потреба, њихови одговори показују колико је богат простор могућности у осетљивим границама јавног/приватног, различитих облика вишенаменских програма и комплекса, хибридних структура и концепата енергетски ефикасних и одрживих објеката. ✓

Долина Рибнице у Мионици (Лука Стијовић - кадар из анимације студијског програма в. проф. Будимира Судимца).

КА ЕКОЛОШКОЈ ОДРЖИВОСТИ

Школска година: 2018/2019.

Усмерење: модул Архитектонске технологије – архитектонске конструкције, материјали и физика зграда.

Наставник: проф. др Александра Крстић-Фурунџић, асистент: Александра Угриновић.

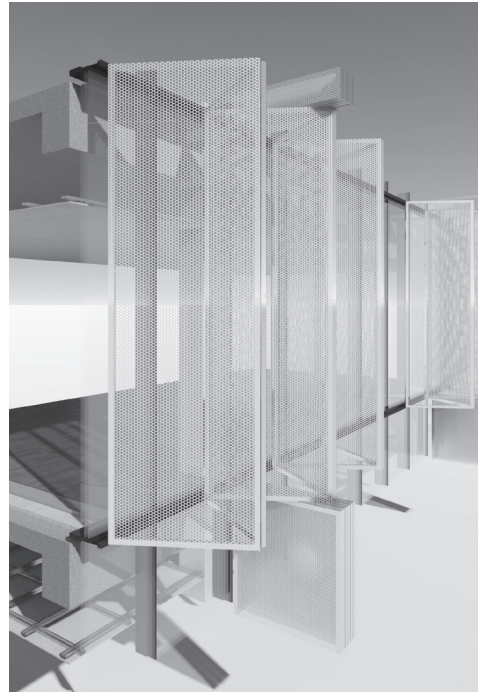
Тема задатка: Енергетски и еколошки одржив пословно-комерцијални објекат.

Локација: нови градски трг на Колубари.

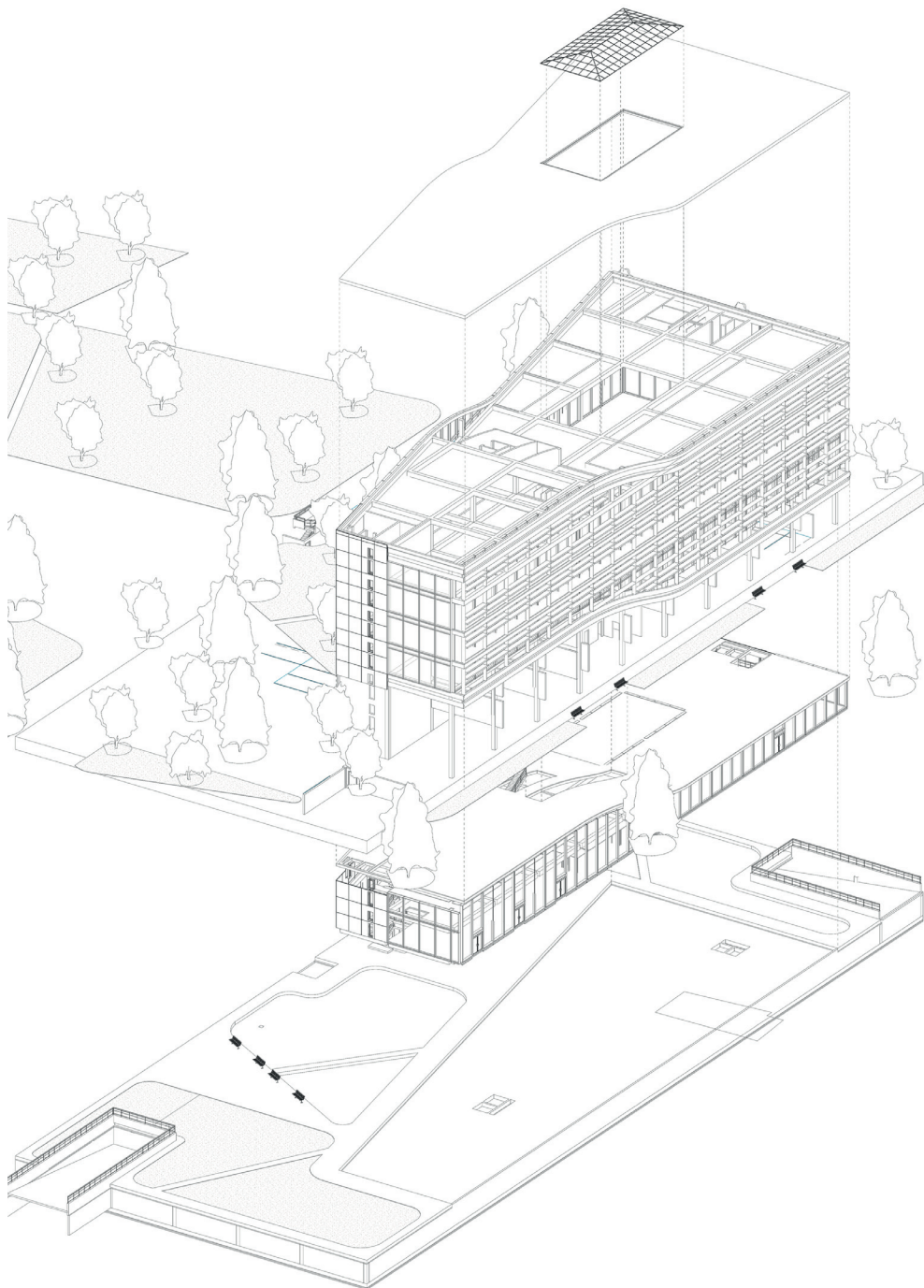
Циљ наставе је да студенти кроз процес пројектовања упознају и истражују концепт енергетски и еколошки одрживог објекта. Акцент је на функционалном решењу објекта, као и материјализацији омотача објеката којима се остварује задовољавајући комфор боравка у објекту. Студенти се упознају са концептима и техничким решењима омотача - фасада и кровова у функцији енергетских добитака (производње топлотне и електричне енергије), контроле дневног осветљаја и упада сунчевих зрака и остварења природне вентилације, односно коришћења обновљивих извора енергије, а у циљу смањења енергетских потреба објекта и тиме загађења животне средине. Потенцира се креативност у истраживању функционалних и обликовних перформанси и техничких решења енергетски ефикасних структура које резултују и авангардним решењима. У том смислу даје се важност конципирању и разради архитектонских детаља фасада и кровова и изради модела на различитим нивоима пројекта уз употребу одговарајућих софтвера.

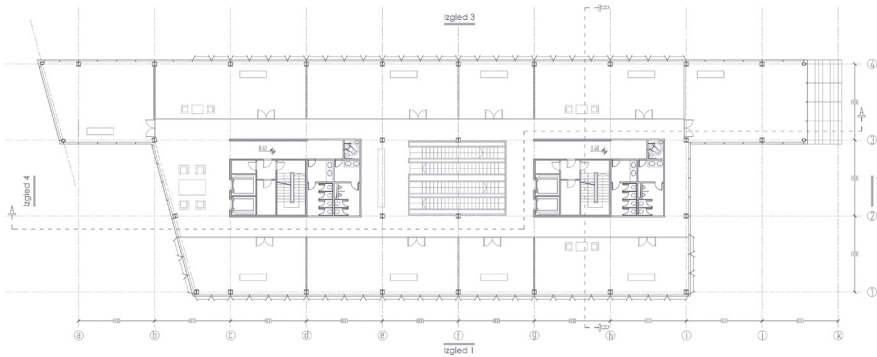
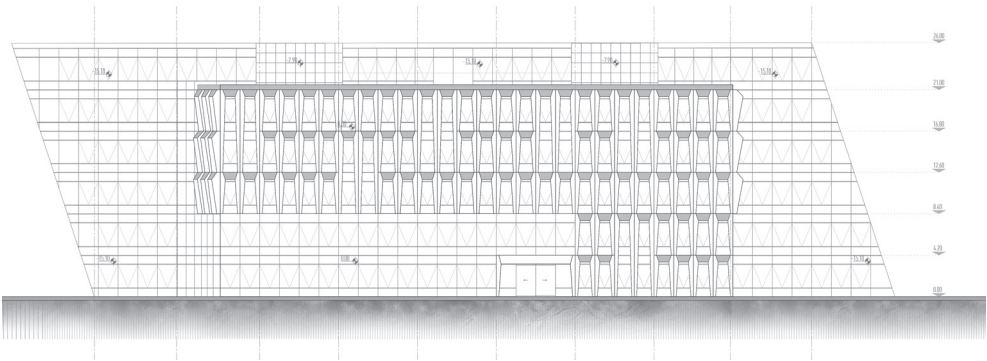

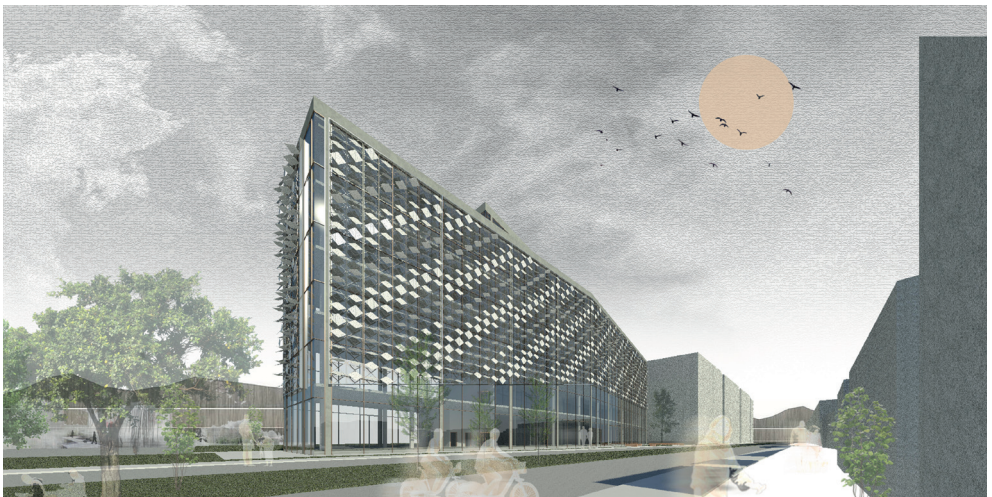
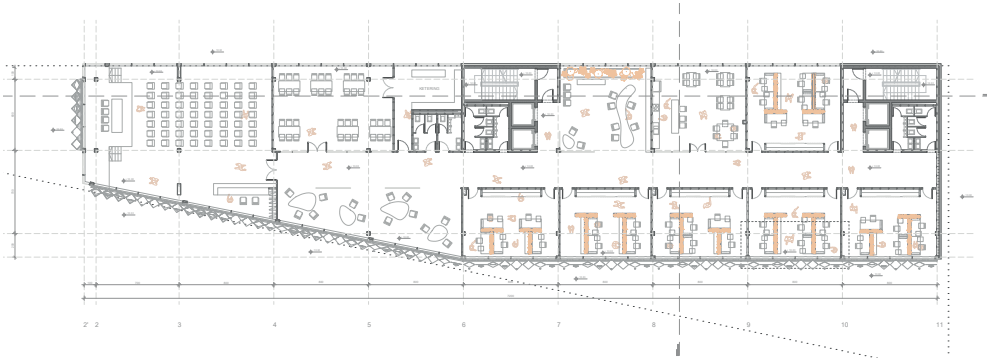
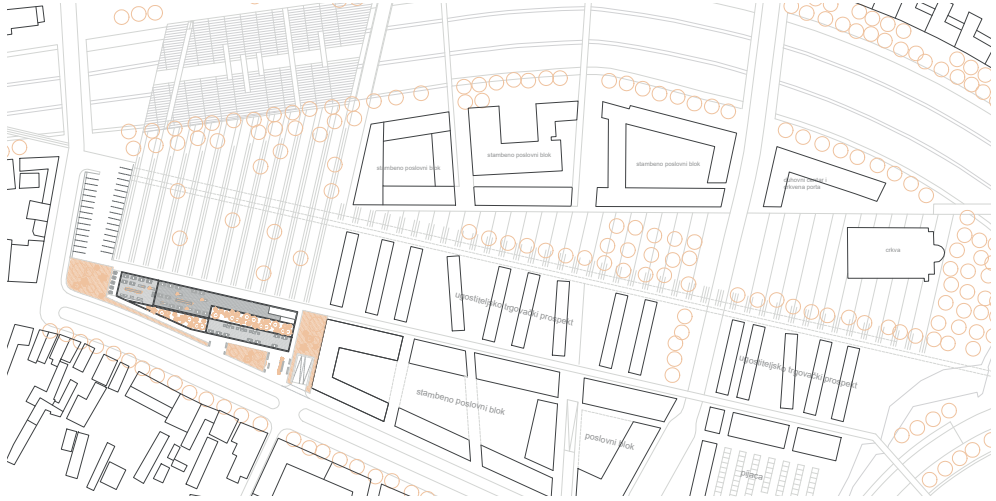
Кристина Мишковић - макета детаља фасаде..

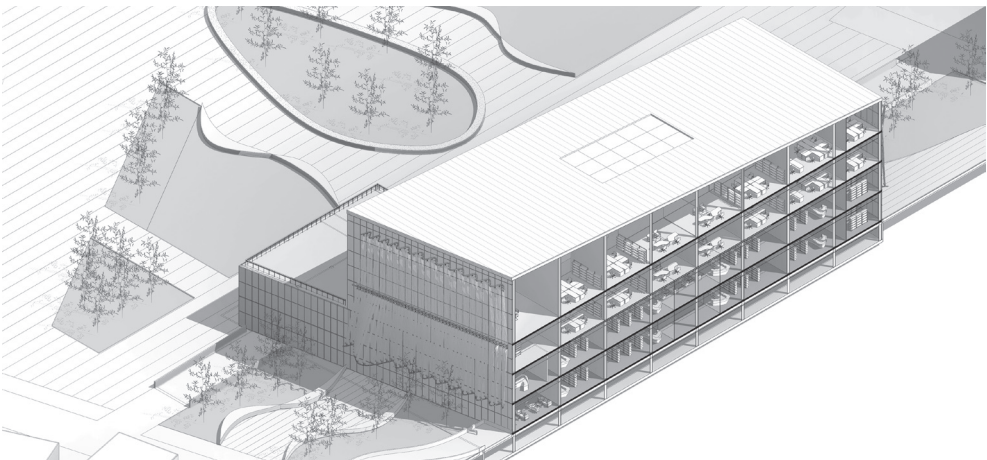
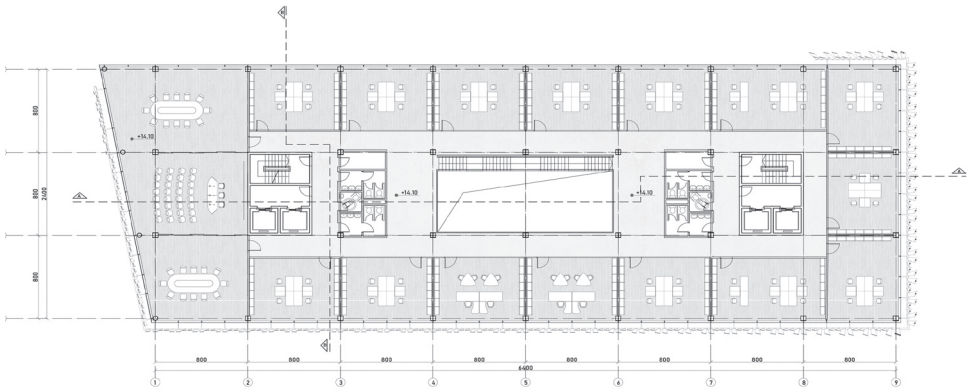
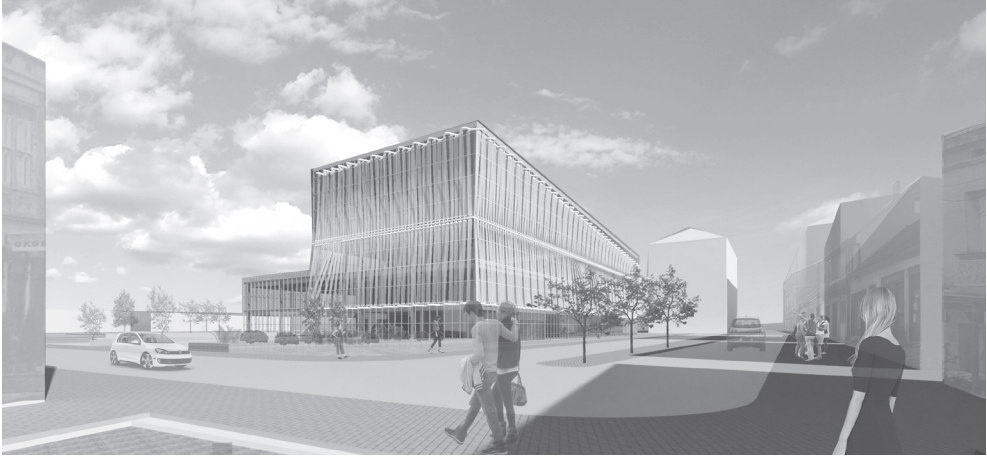
Јован Радојевић - 3Д детаља фасаде.

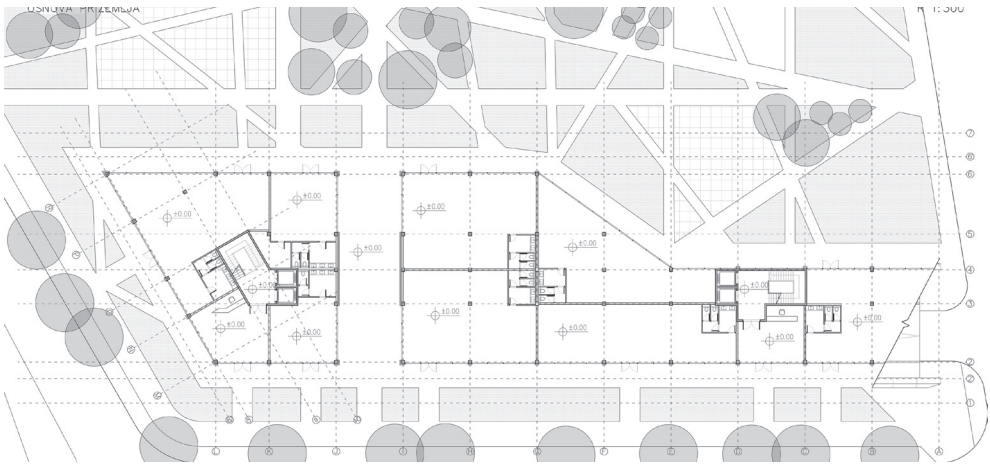
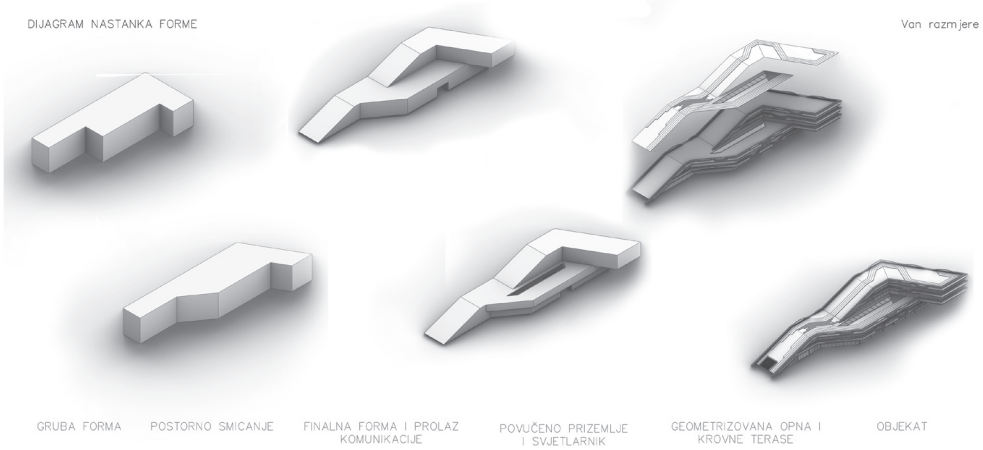

Ана Војиновић - Еколошки одржив пословно комерцијални објекат.

Маријана Петровић - Еколошки одржив пословно комерцијални објекат.

DIJAGRAM NASTANKA FORME

Илија Рогач - Еколошки одржив пословно комерцијални објекат.

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА

Школска година: 2019/2020.

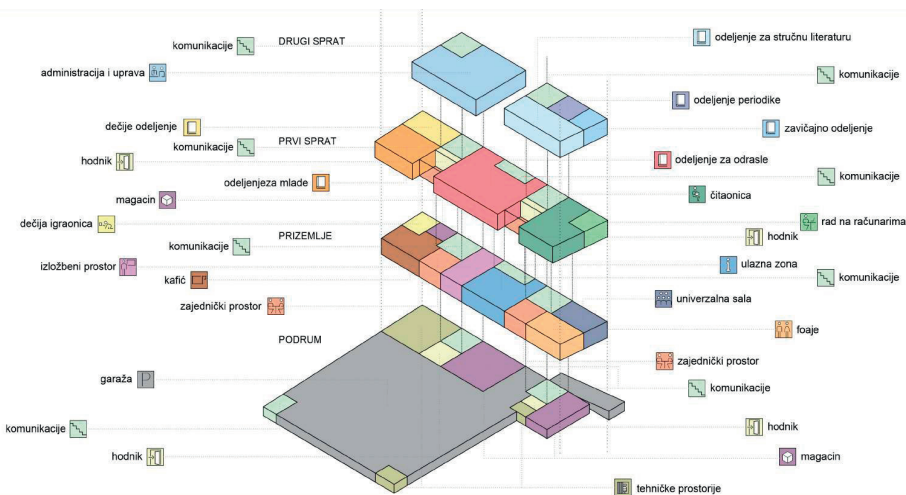
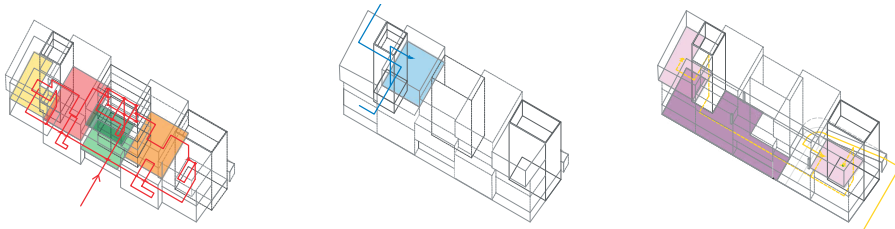
Усмерење: модул Архитектура.

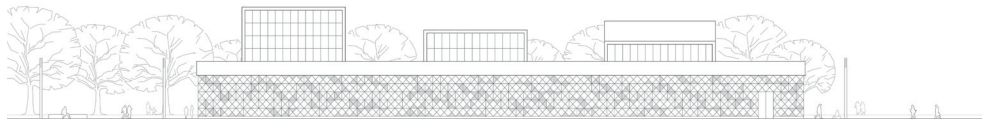
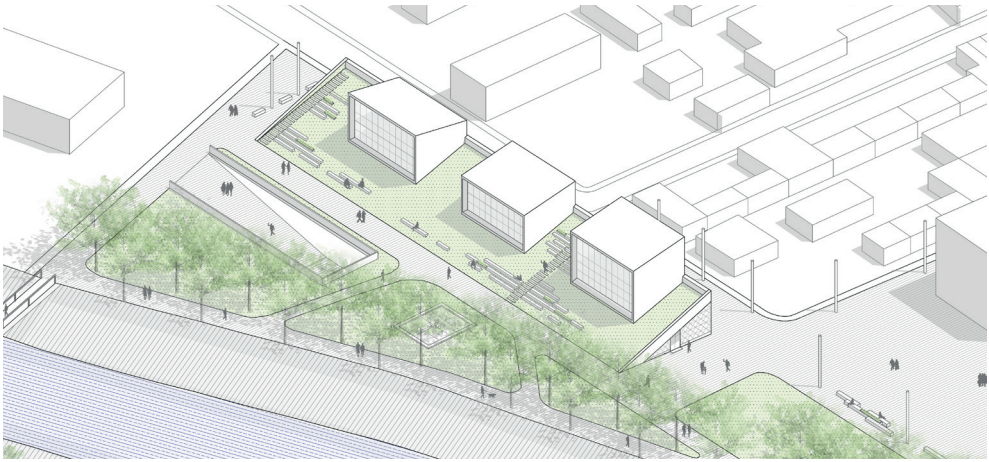
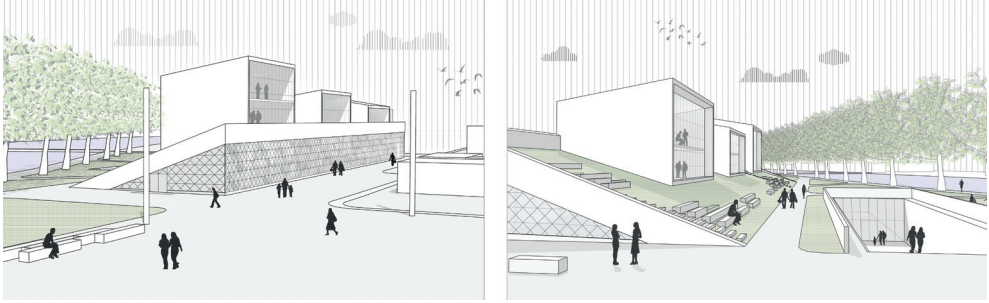
Наставник: доц. др Милан Максимовић, асистент: Никола Милановић.

Тема пројектног задатка: Градска библиотека у Ваљеву.

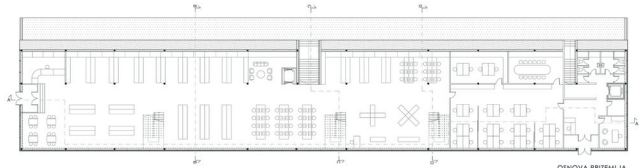
Локација: нови градски трг и парк на Колубари.

Општи циљ задатка био је истраживање програмских и просторних потенцијала за пројектовање нове градске библиотеке у Ваљеву. Посебан циљ представљала је израда идејног програмског и архитектонско-урбанистичког решења објекта библиотеке у контексту новог градског трга и јавних комплементарних садржаја (отворени простор парка, јавна гаража, садржаји културе, услужни и комерцијални садржаји...). Програм библиотеке је конципиран на основу полазног нормативног програма Народне библиотекте Србије. Кроз дефинисану ширу локацију (просторни потенцијал) и специфичне услове окружења (контекстуални оквир) студенти су истраживали функционално и обликовно поље различитих концептуалних могућности нове библиотеке, а програм и димензионисање капацитета дефинисан је кроз компаративну анализу примера из литературе и задатог полазног програмског оквира.

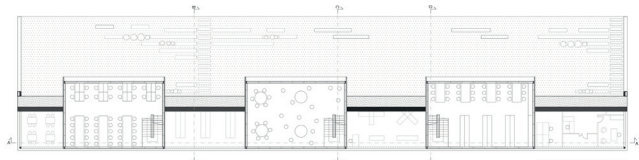

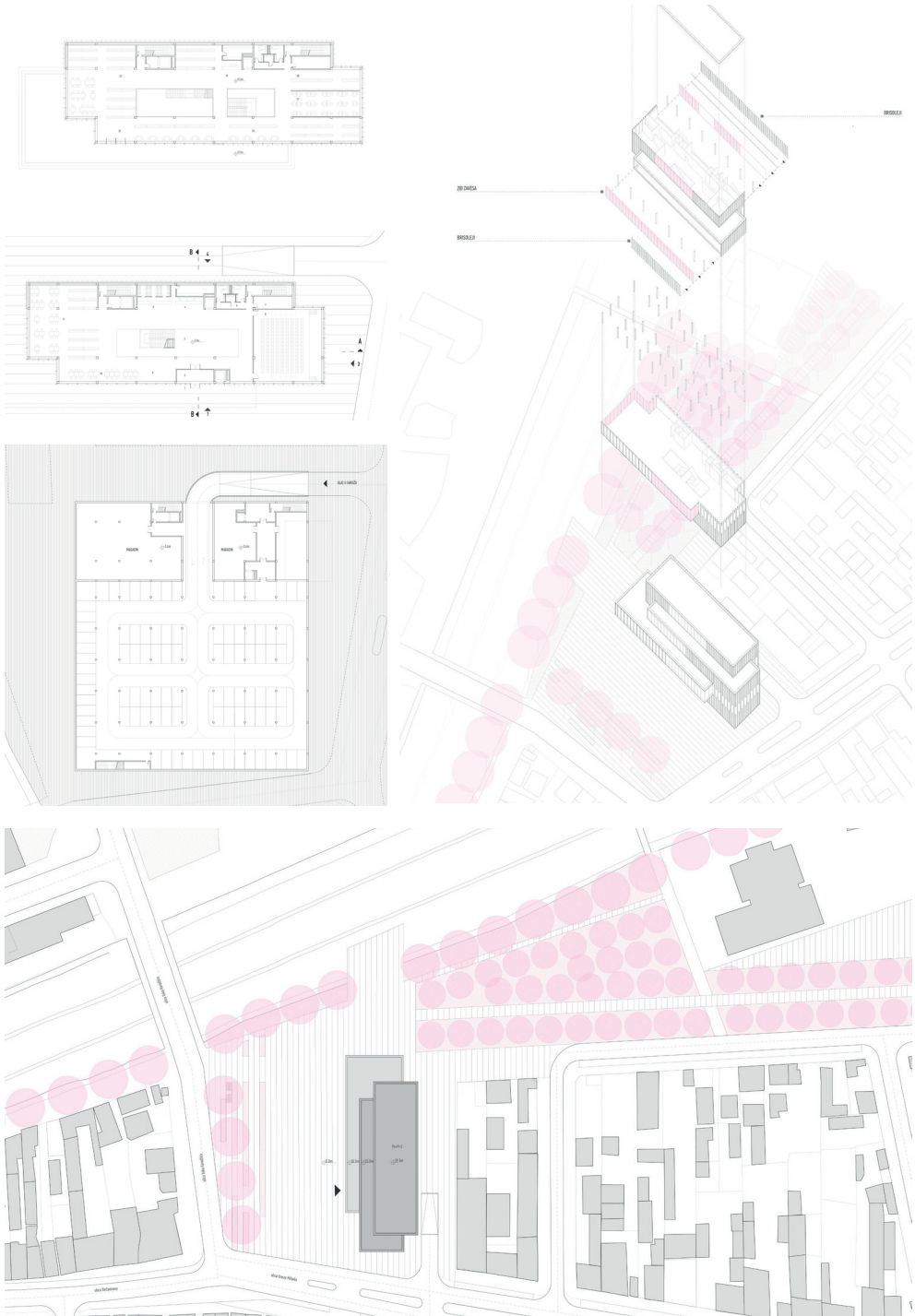
IZGLED ulični front
R 1:200

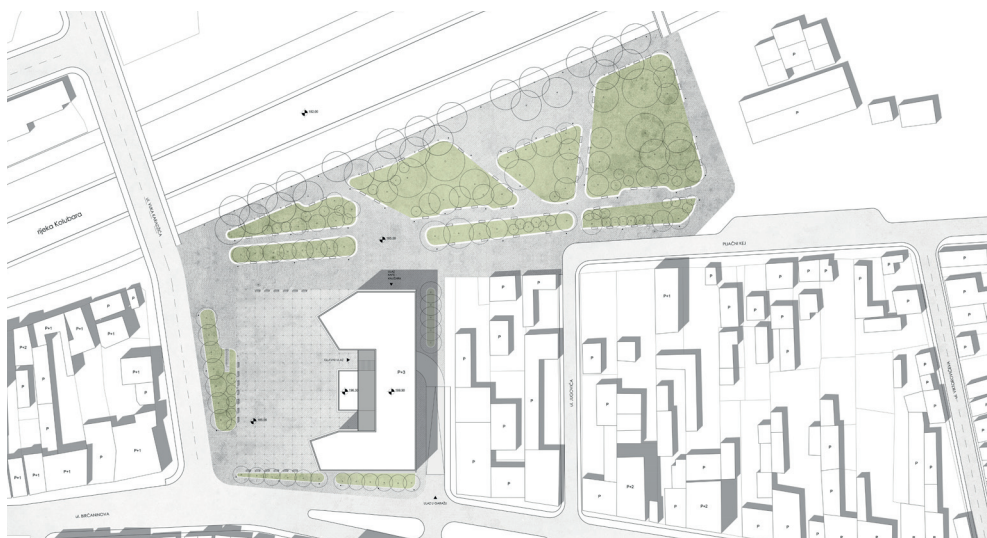
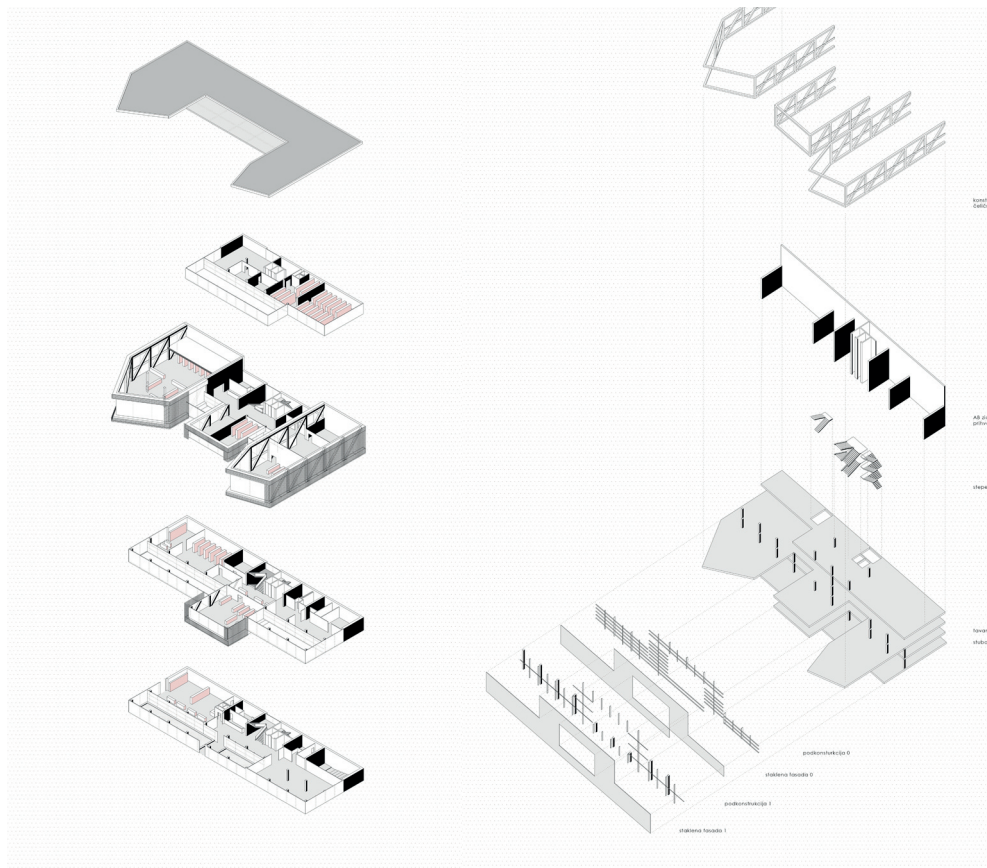

OSNOVA PŘIEMĚJA
R 1:200

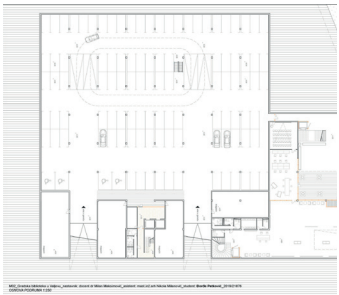
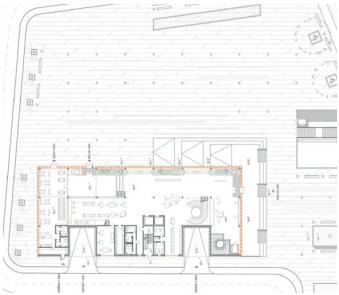
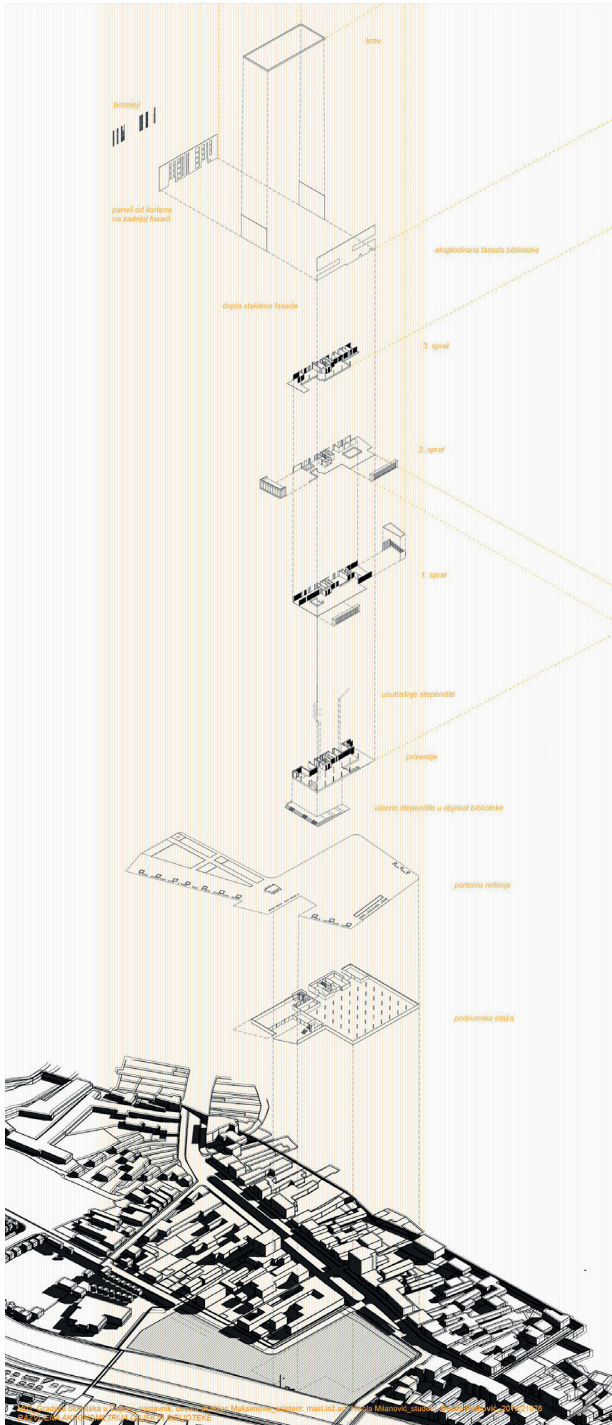

OSNOVA PRVOG SPRAȚA
R 1:200

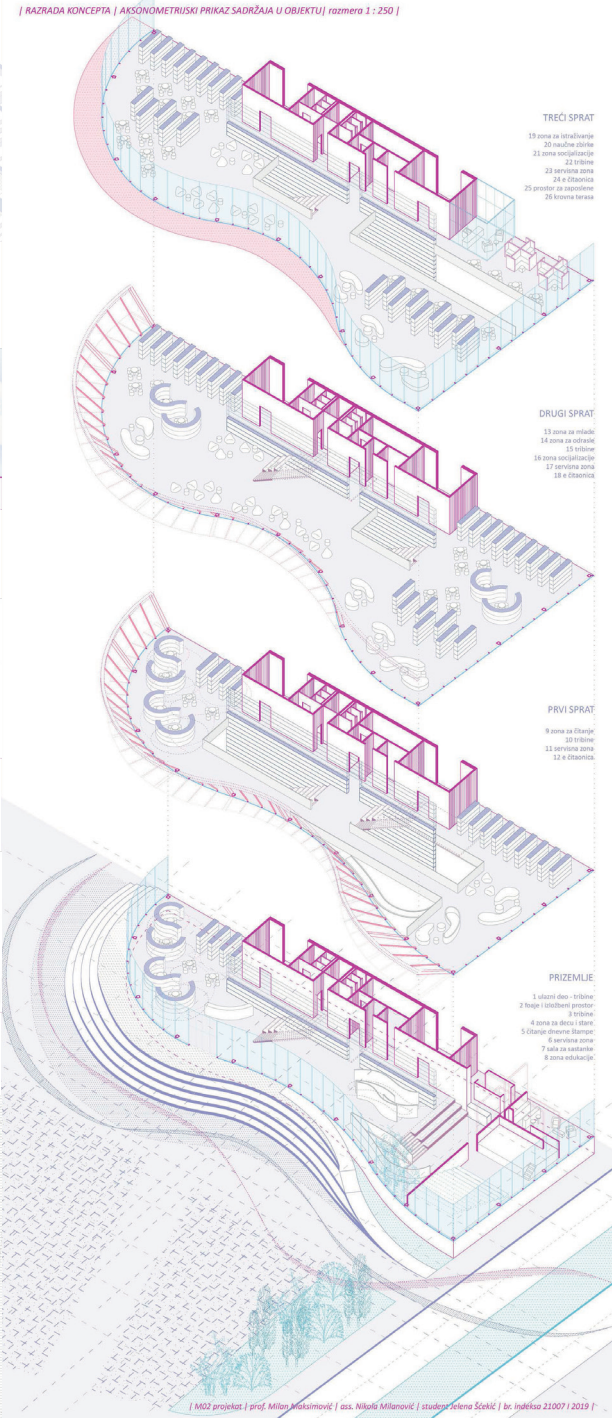
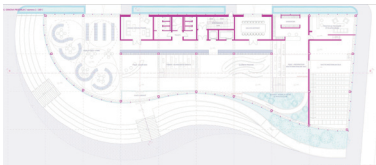
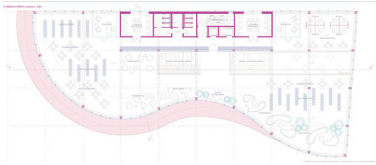
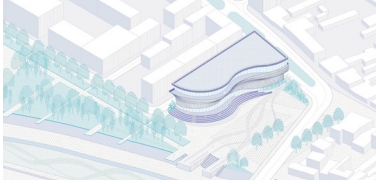

Јована Шестовић - Градска библиотека у Ваљеву.

| RAZRADA KONCEPTA | AKSONOMETRISKI PRIKAZ SADRŽAJA U OBJEKTU | razmera 1 : 250 |

TREĆI SPRAT
 19 zona za iznajmljivanje
 20 mašinske sobe
 21 zona socijalizacije
 22 tribine
 23 servisna zona
 24 i čitaonica
 25 prostor za raspoložive
 26 krovna terasa

DRUGI SPRAT
 13 zona za mladih
 14 zona za odrasle
 15 tribine
 16 zona socijalizacije
 17 servisna zona
 18 i čitaonica

PRVI SPRAT
 9 zona za čitanje
 10 tribine
 11 servisna zona
 12 i čitaonica

PRIZEMLJE
 1 ulazni dio - tribine
 2 zona izložbeni prostor
 3 tribine
 4 zona za dječji čitanje
 5 čitaonica dječje literature
 6 servisna zona
 7 sala za sastanke
 8 zona rekreacije

| MO2 projekt | prof. Milica Matković | asst. Nikola Milanović | student Jelena Šekić | br. projekta 21007 | 2019 |

ИЗЛАЗАК ГРАДА НА РЕКУ

Школска година: 2018/2019.

Усмерење: модул Архитектура.

Наставник: в. проф. др Александар Виденовић, научни сарадник: др Милош Аранђеловић.

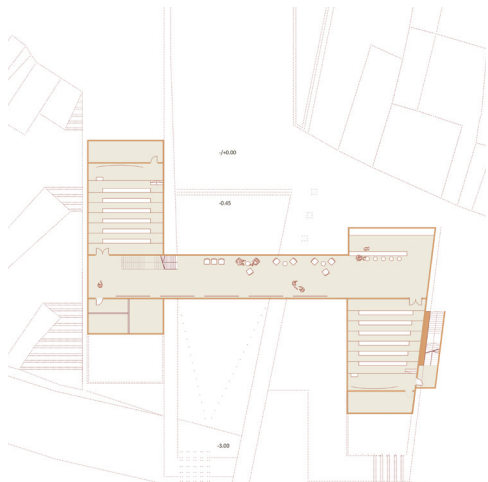
Тема пројектног задатка: Преко реке.

Локација: Кнез Милошева улица и обала Колубаре.

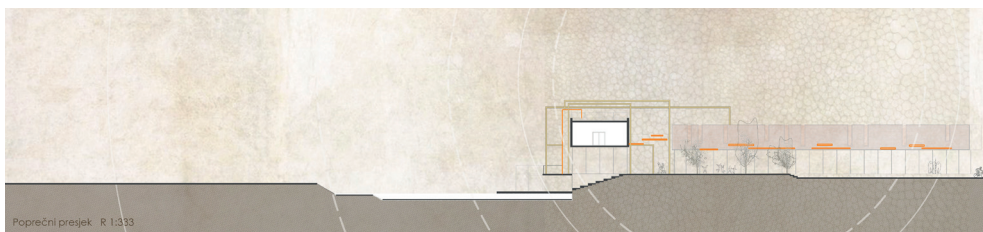
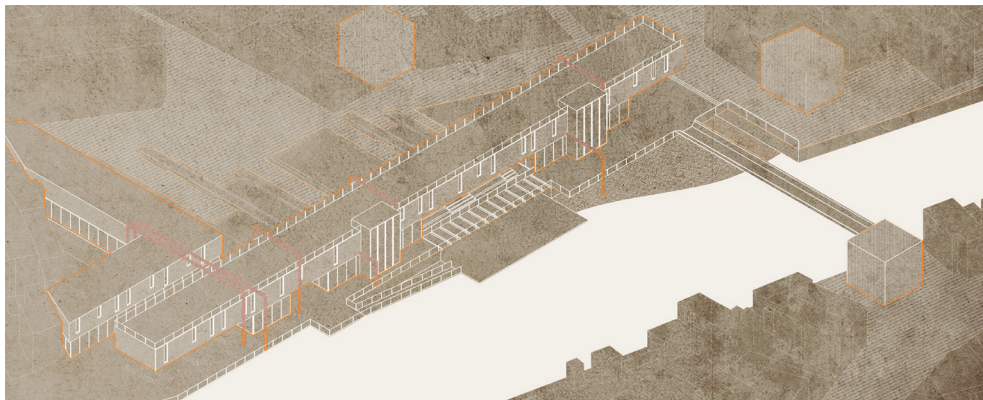
Циљ наставе на курсу био је упознавање студената са одговорношћу струке, пре свега према будућим корисницима простора који се пројектује. Кроз израду пројеката и просторних интервенција, студенти су на креативан, смео и студиозан начин приступили недовољно и неадекватно третираном делу градског приобаља, које упркос својој атрактивној позицији и значајним потенцијалима, нема оформљену одговарајућу амбијенталност. У ширем смислу, третирано су приобални појасеви реке Колубаре - потез од моста у улици Душановој на западу, до моста у улици Војводе Мишића на истоку. У ужем смислу, као простор конкретног задатка, студенти су обликовали потез леве обале Колубаре до улице Кнеза Милоша, од укрштања са Поп Лукином улицом и будућег пешачког моста, узводно до висине улице Бобовчеве на Тешњарској страни.

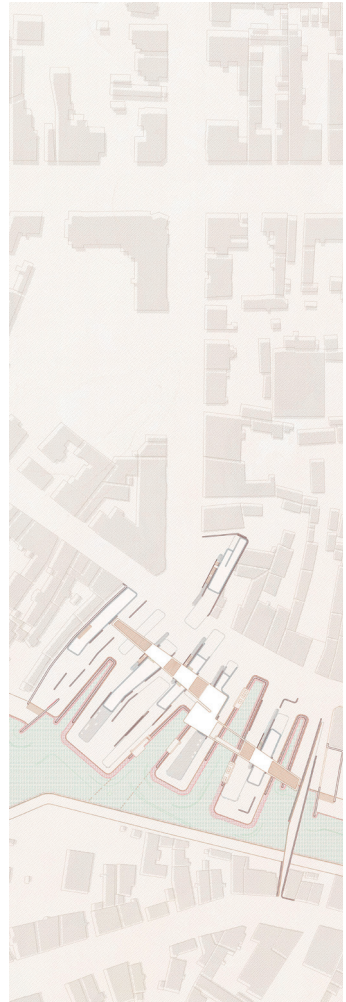
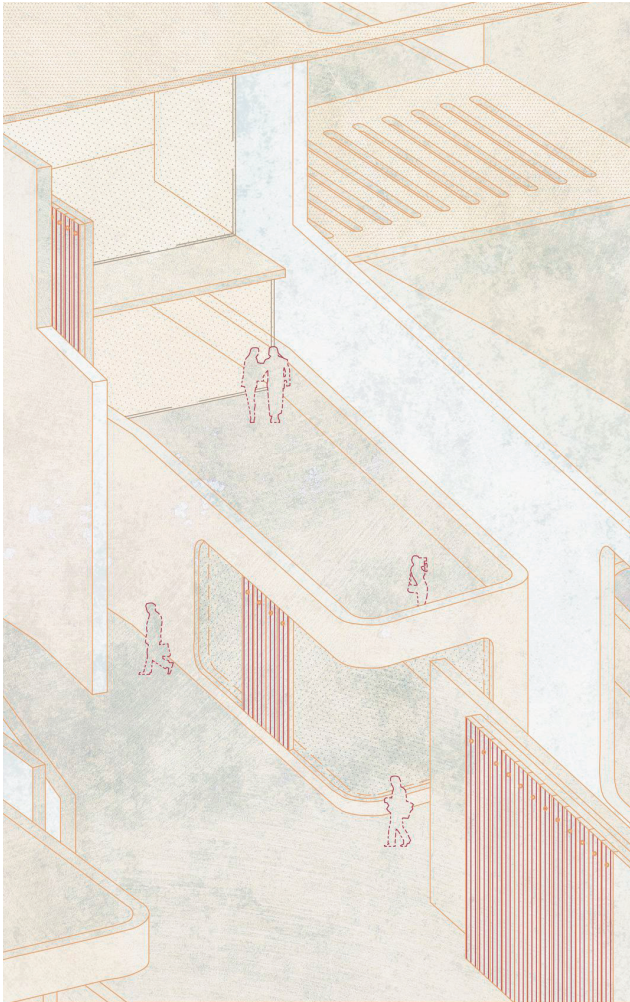
Сара Попадић - амбијент трга на реци.

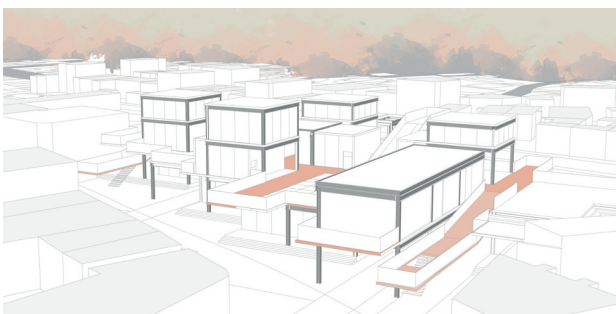
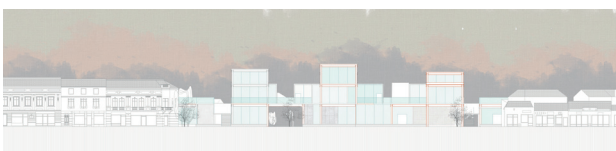
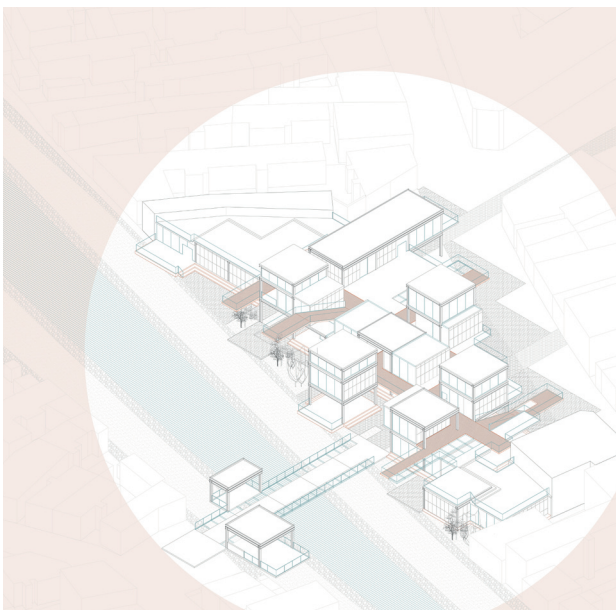
Јефимија Поповић - градски трг на Колубари.

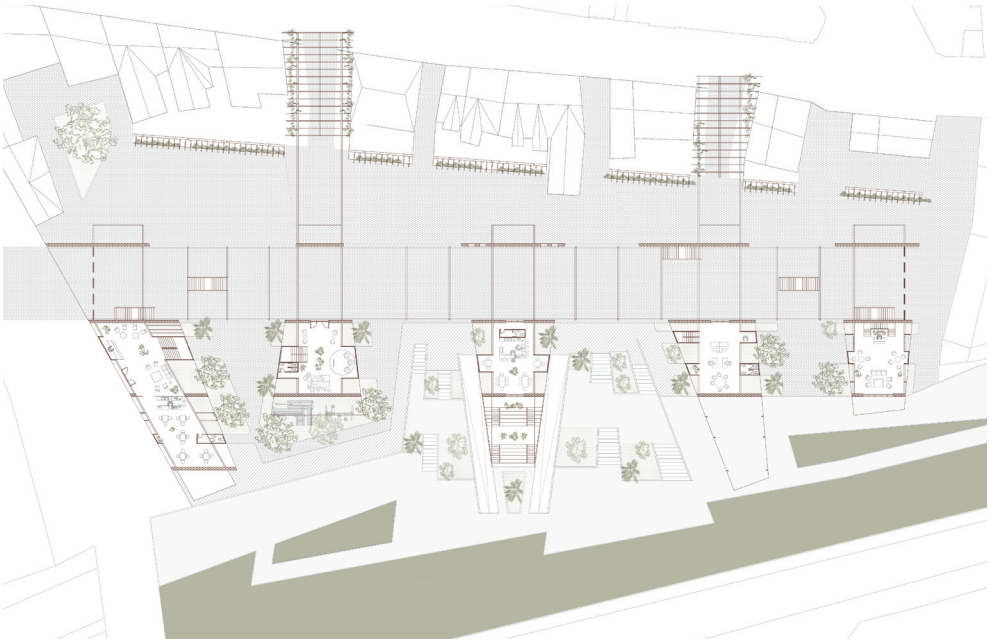
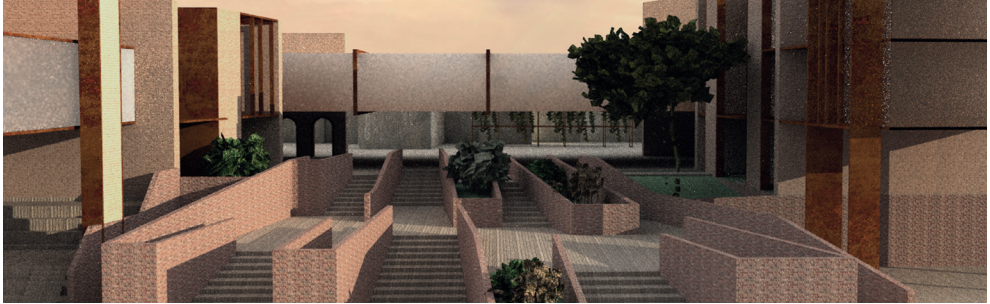
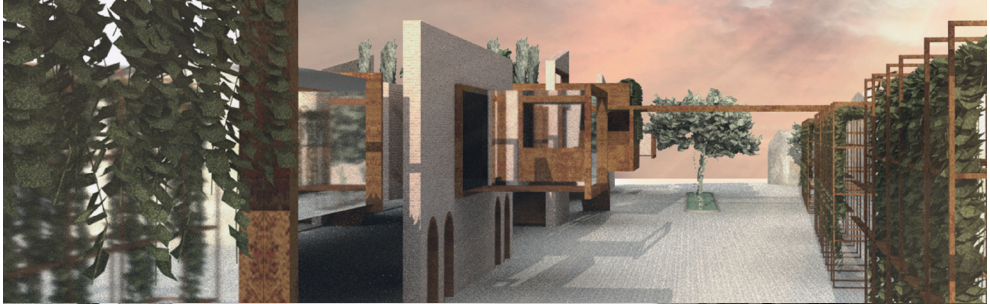

Јована Ропчевић - градски трг на Колубари.

Сандра Ојданић - градски трг на Колубари.

Ивана Максимовић - градски трг на Колубари.

СИЛОСИ ВАЉЕВСКЕ ПЕКАРЕ

Школска година: 2018/2019, 2019/2020.

Усмерење: модул Архитектонско конструктство.

Наставник: доц. др Дејан Васовић, асистент: Дарко Павићевић.

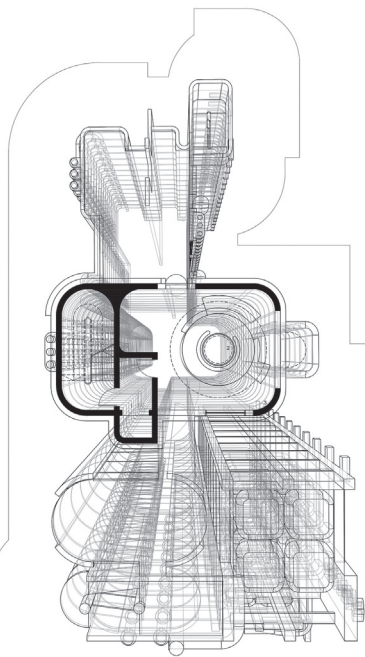
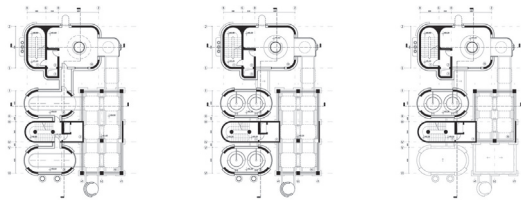
Тема: Пројектовање и прорачун конструкције вишеспратног армиранобетонског скелетног објекта.

Локација: приобаље Колубаре у зони силоса на Јадру.

Циљ рада на предмету је да студенти унапреде, прошире и стекну нова знања из области пројектовања и прорачуна конструкција вишеспратних скелетних армиранобетонских објеката. Програм и пројектни задатак предвиђали су мултифункционални садржај зграде лоциране уз или у склопу постојећих силоса комплекса бивше градске пекаре. Програмски концепт задатка је био да се на различитим етажама одсликава разноврсност потреба, својине и извора финансирања. Армиранобетонска конструкција виђена је само као физички оквир у који се могу „уградити“ различите намене и интереси како би се артикулисао интересантан концепт „вертикалног градског центра“. Практична настава у студију одвијала се у два смера: на изради идејног архитектонског пројекта и пројекта конструкције објекта који садржи примену претходно стечених знања. Пројекат конструкције објекта обухватао је: израду планова позиција елемената конструкције објекта, анализу оптерећења, статичку анализу, димензионисање, концепт веза елемената конструкције и радионичку документацију по потреби.

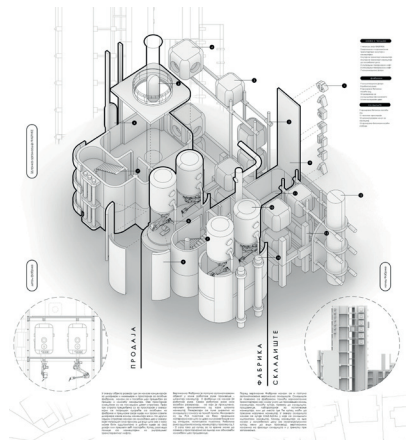

Марко Гавриловић - макета.

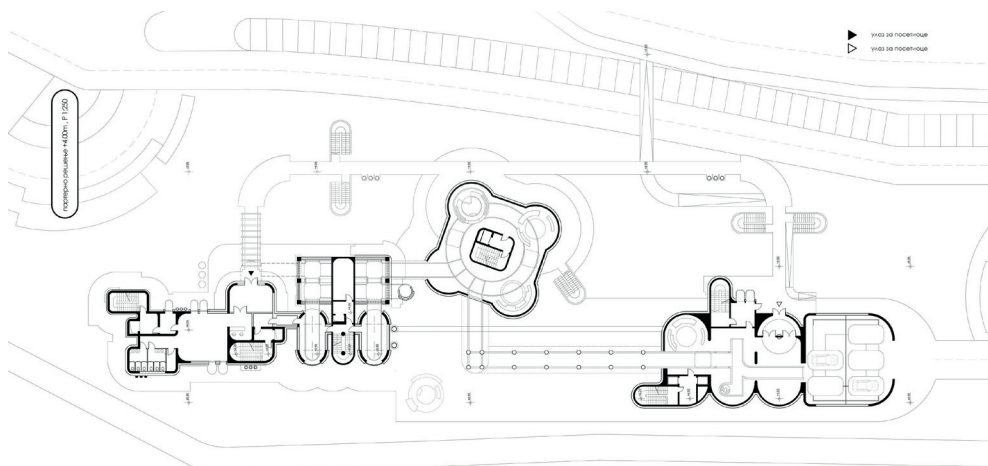
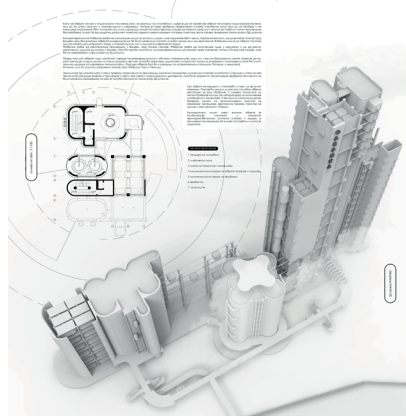

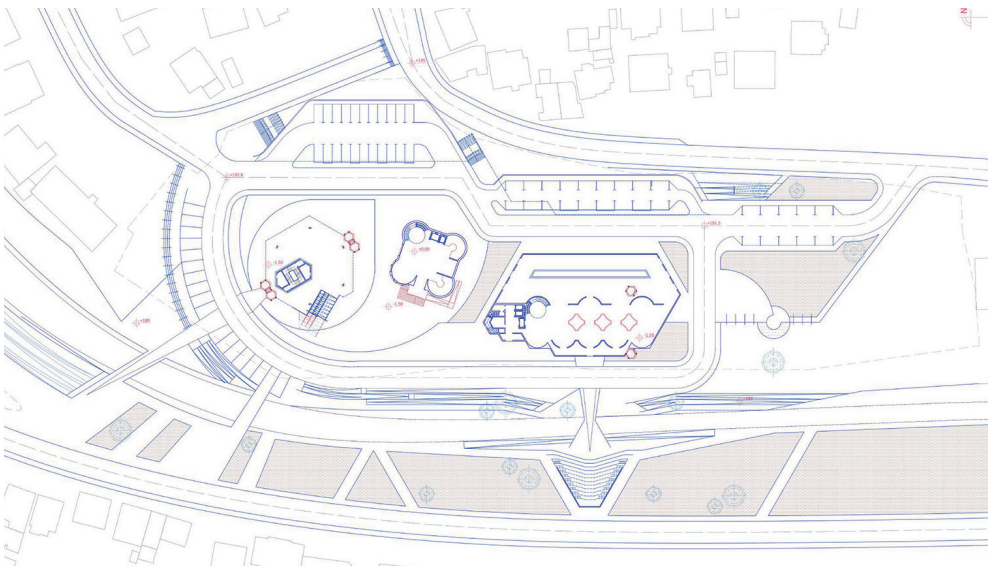
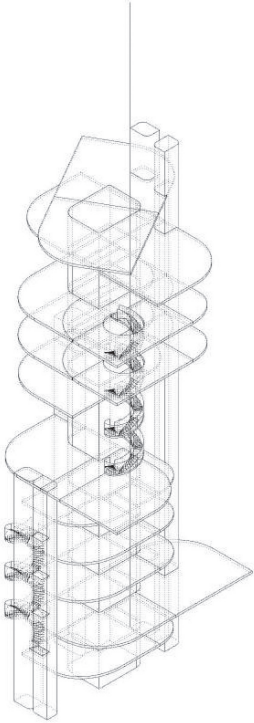
Секција
 1. Конференциска сала
 2. Конференциска сала
 3. Конференциска сала

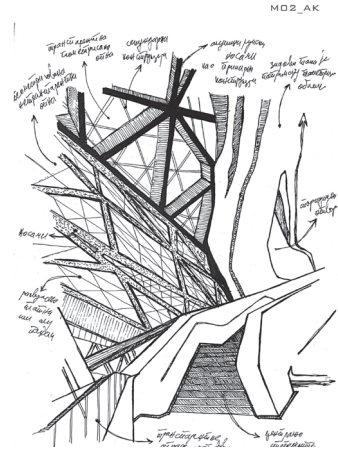
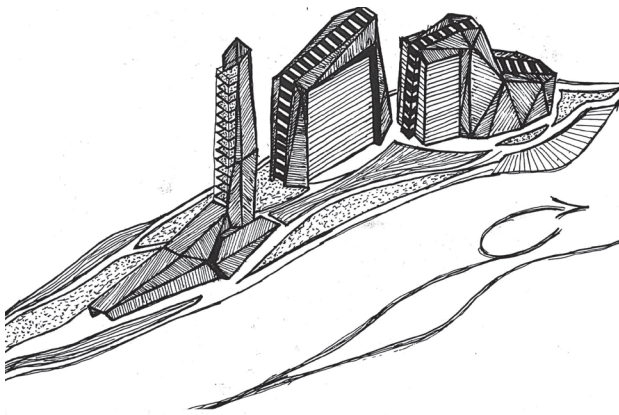
Секција
 1. Конференциска сала
 2. Конференциска сала
 3. Конференциска сала

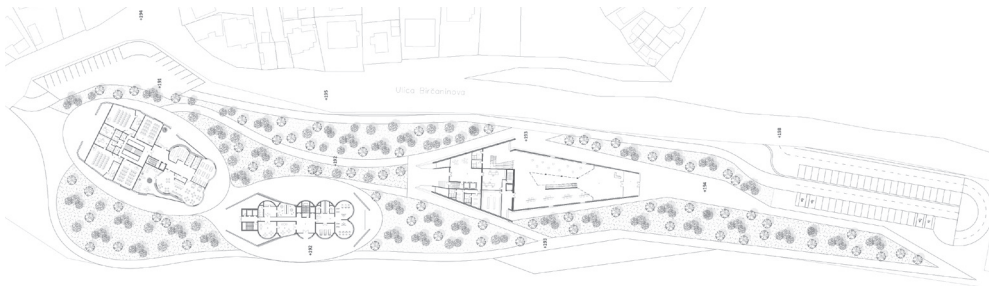
ПРОЈАВА
 ФАБРИКА
 СТАВАРИ

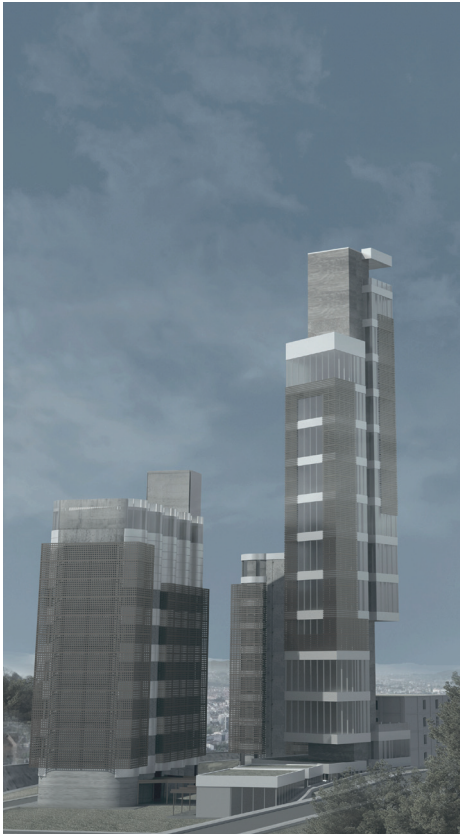

MD2_AK

ТИПСКЕ ОСНОВЕ КУЛЕ:
P 1:200

ОСНОВА I СРГАТА

ОСНОВА II И III СРГАТА

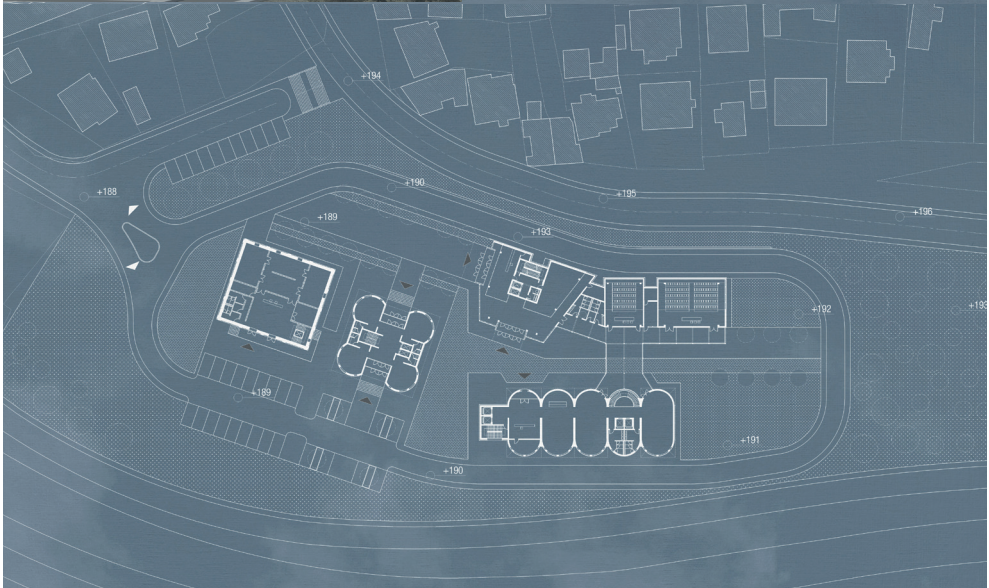
ОСНОВА XI СРГАТА

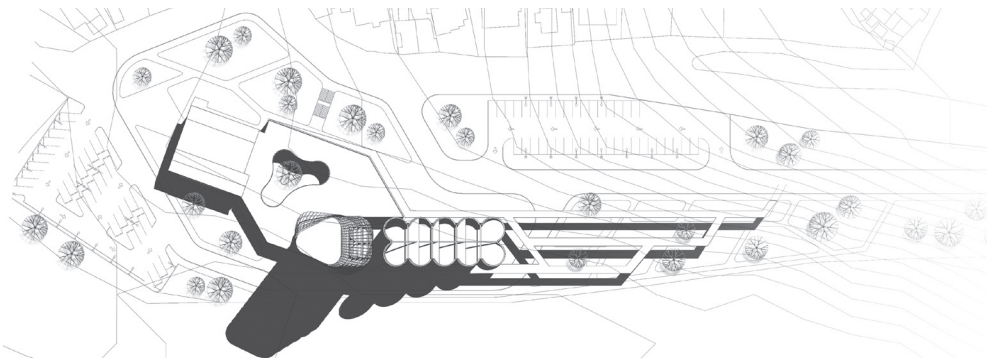
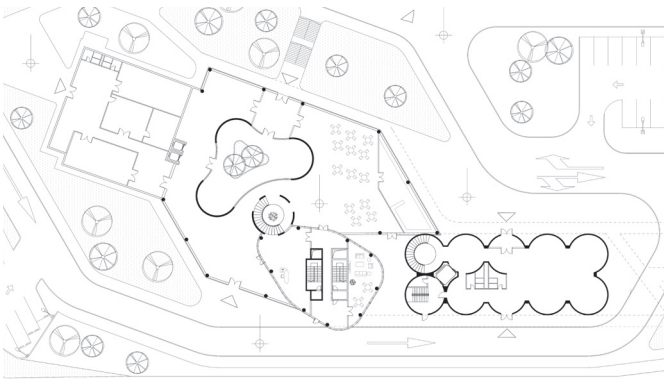
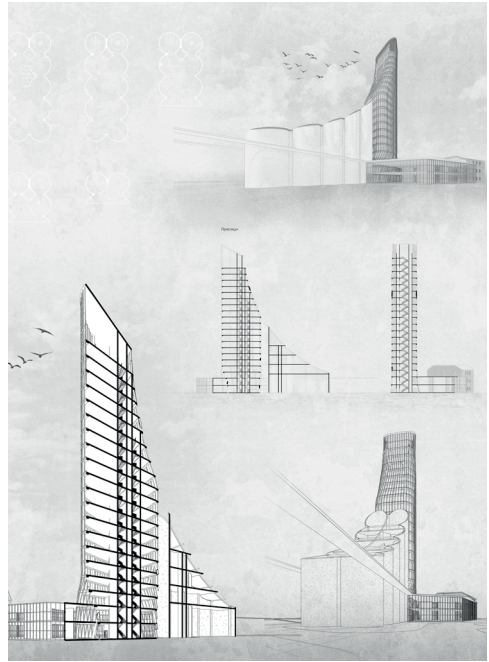

ОСНОВА XII СРГАТА

ТИПСКА ЕТАЖА ФАКУЛТЕТСКИХ РАДИОНИЦА
P 1:300

МИОНИЧКИ ХИБРИДИ

Школска година: 2019/2020.

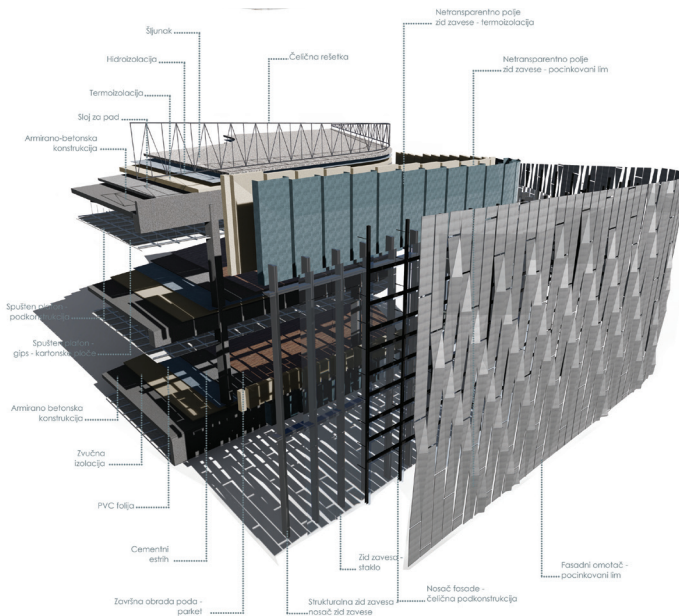
Усмерење: модул Архитектонске технологије – архитектонске конструкције, материјали и физика зграда.

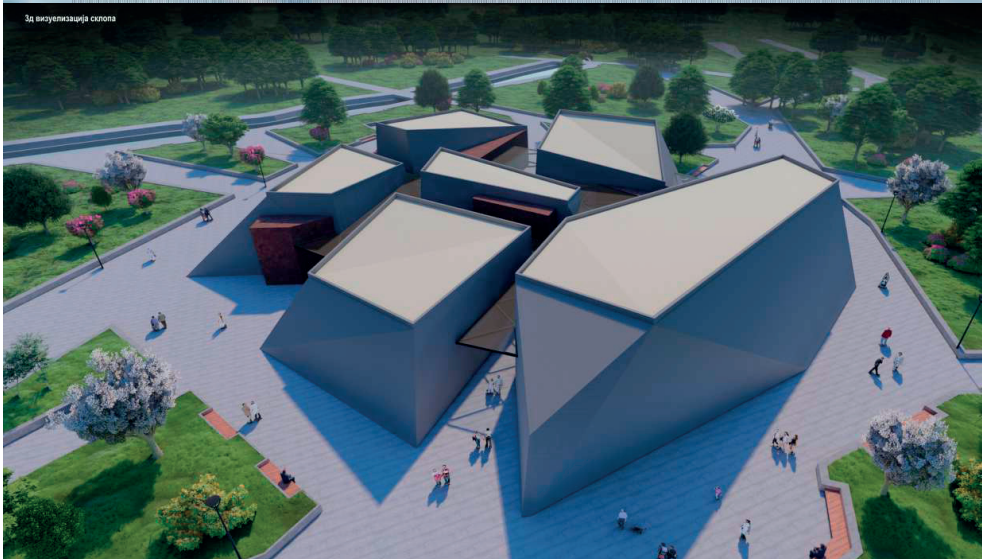
Наставник: проф. др Будимир Судимац, асистент: Александра Угриновић.

Тема: Хибридни објекти.

Локација: долина Рибнице у Мионици.

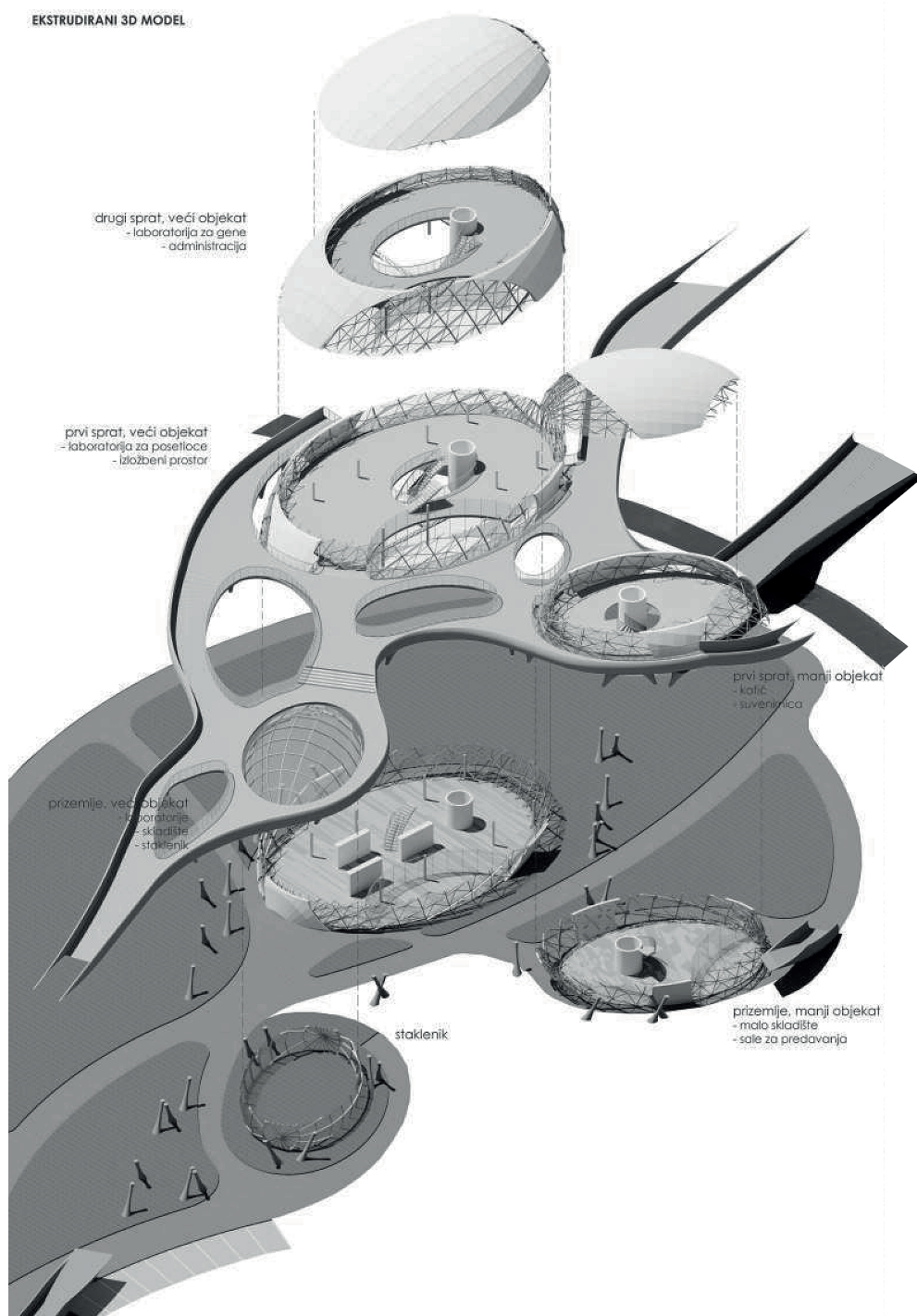
Пројектовање хибридног објекта служио је као програмски основ за адекватно упознавање студената са елементима архитектонског и урбанистичког пројектовања и савремених могућности изградње објеката уз корелацију технологије и архитектуре. Студенти су се упознали са система оптимизације и енергетске ефикасности објекта, односно чиниоцима који утичу на угодност боравка у одређеном архитектонском простору, с посебним освртом на радне и едукативне целине. Основа пројектног задатка на локацијама у Мионици, била је усмерена на испитивање и развијање архитектонске форме и фасадног омотача који ће омогућити интегративно коришћење различитих облика енергије. Кроз рад на пројектима тражила се иновација, технолошки напредак и системска интеграција иновативних енергетских подсистема. На пројекту хибридног објекта јавне намене, студенти су истражили основне елементе функције и односа архитектуре у контексту енергетске ефикасности и савремене технологије, што је за циљ имало систематски приступ новој генерацији архитектонских објеката који ће у будућности све више бити дефинисани утицајима технологије и тежити концептима смањења потрошње конвенционалних извора енергије.

Дејан Вујачић - Музеј Колубарске битке.

EKSTRUDIRANI 3D MODEL

drugi sprat, veći objekat
- laboratorija za gene
- administracija

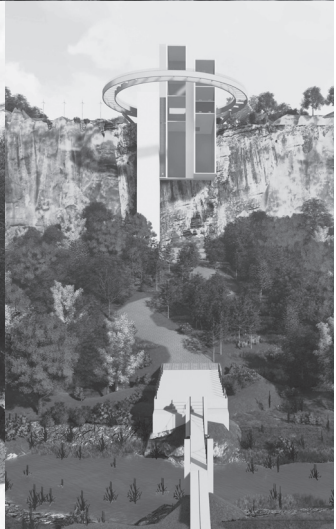
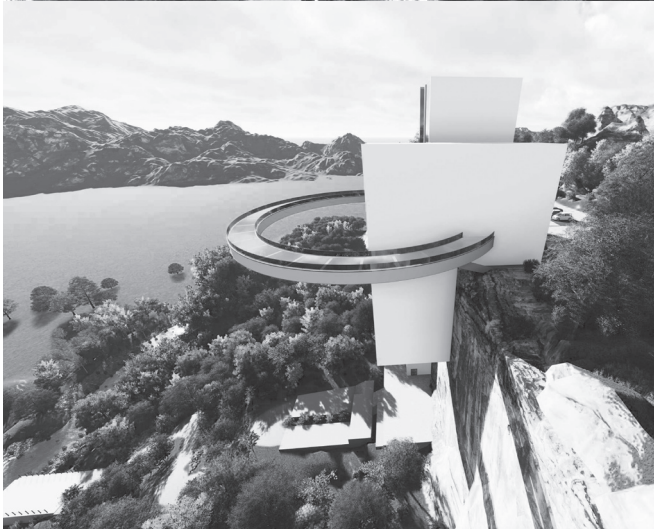
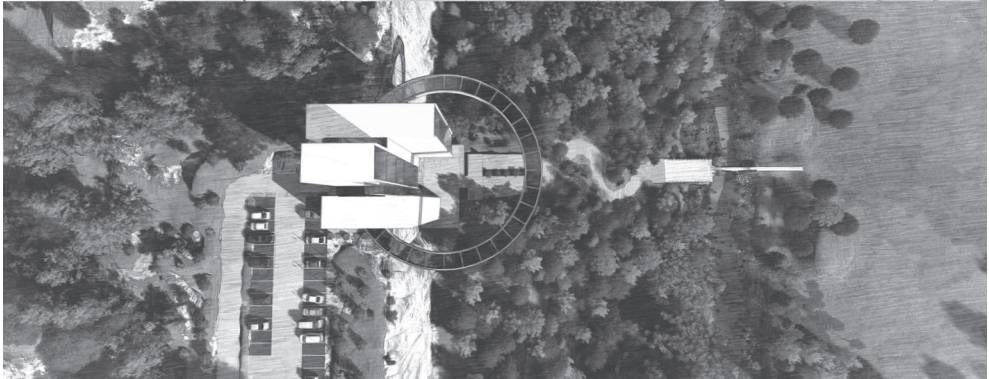
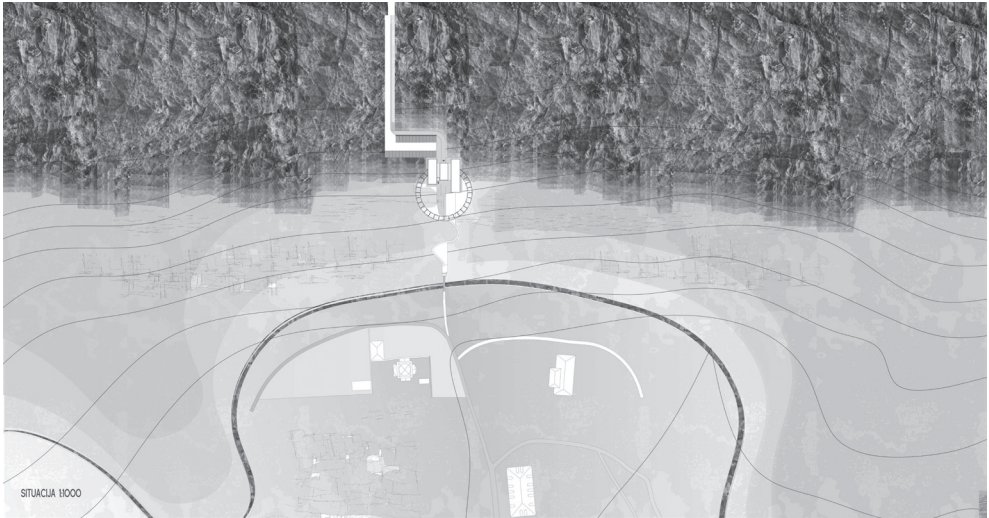
prvi sprat, veći objekat
- laboratorija za posetioce
- izložbeni prostor

prizemlje, veći objekat
- laboratorija
- skladište
- staklenik

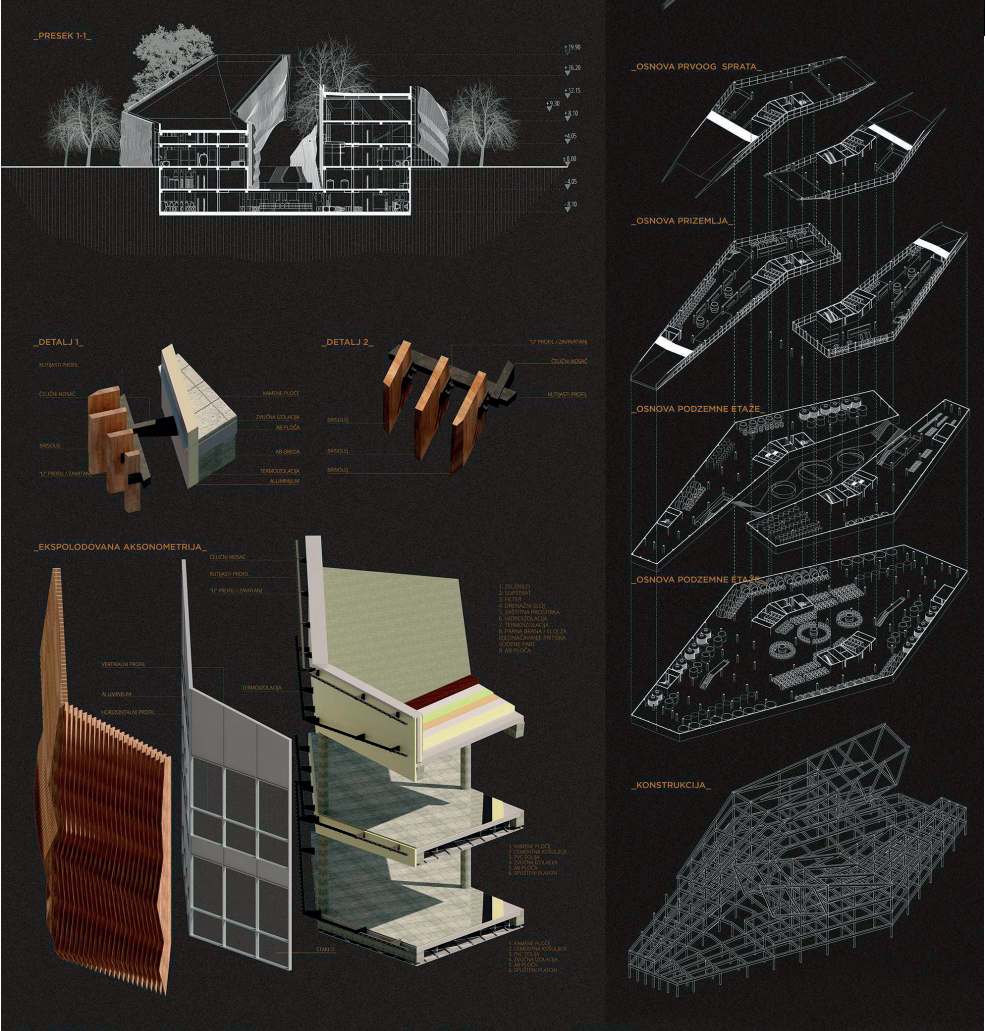
staklenik

prvi sprat, manji objekat
- katic
- suvenirnica

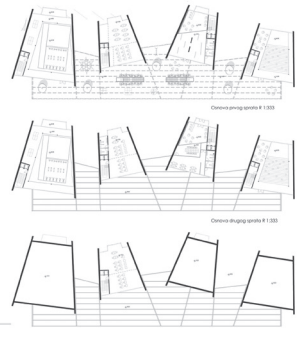
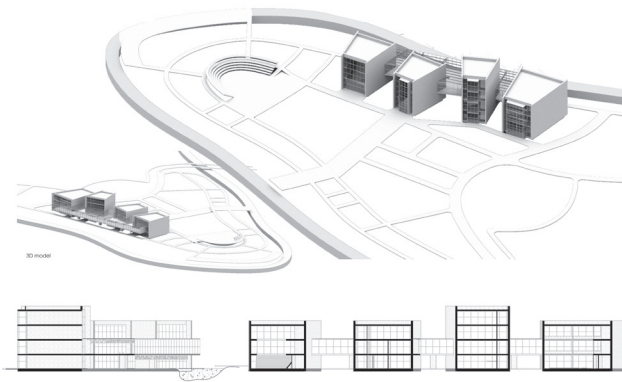
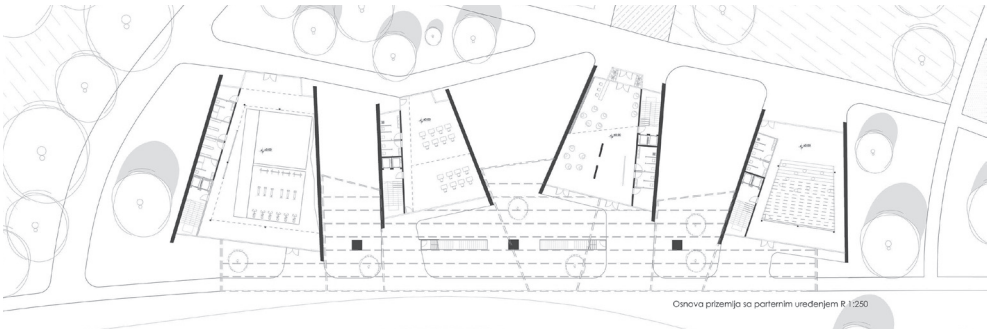
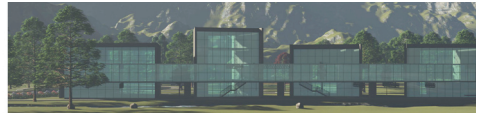
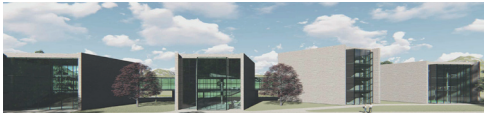
prizemlje, manji objekat
- malo sklađište
- sale za predavanja

Ивана Пјевић - Визиторски центар и видиковац "Обзор".

Лазар Симић - Музеј ракије.

Маша Драча - (Ре)креативни центар Мионица.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

72(497.11)"2010/2019"(082)
711.4(497.11)"2010/2019"(082)

ВРЕМЕ архитектуре : [архитектура и урбанизам у
Ваљевоу, 2010-2019.] / [главни и одговорни уредник
Милан Максимовић. - Ваљево : Друштво архитеката
Ваљева, 2021 (Нови Сад : Артпринт медиа). - 288 стр.
: илустр. ; 24 cm

Тираж 1.000. - Стр. 6-7 : Бреме за наше време / Милан
Максимовић. - Биографије аутора приказаних пројеката:
стр. 271-273. - Попис илустрација текстова и важнијих
података: стр. 282-287. - Регистар.

ISBN 978-86-904863-2-8

1. Максимовић, Милан, 1970- [главни и одговорни уредник]
[аутор додатног текста]
а) Архитектура - Ваљево - 2010-2019 - Зборници б) Ваљево
- Урбанизам - 2010-2019 - Зборници в) Ваљево
- Архитектонски пројекти - 2010-2019 - Зборници.

COBISS.SR-ID 28194057